

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Deres referanse:

Vår referanse:
23/207127 - 6

Sted, dato:
Oslo, 06.11.2023

Politidirektorates høringsvar Forslag til forskrift til voldserstatningsloven - voldserstatningsforskriften

Politidirektoratet viser til Justis- og beredskapsdepartementet brev 19. september 2023, der forslag til forskrift til voldserstatningsloven er sendt på høring. Høringsfristen til departementet var satt 31. oktober 2023. POD har fått utsatt frist til 7. november.

Kort om høringen

Ved ikrafttredelsen av voldserstatningsloven 1. januar 2023 ble samtidig tidligere voldsoffererstatningslov og voldsoffererstatningsforskrift opphevet. Høringen gjelder Justis- og beredskapsdepartementets forslag til ny voldserstatningsforskrift, hvor det foreslås å forskriftsfeste saksbehandlingsregler ved søknad om voldserstatning etter voldserstatningsloven §§ 7 og 15, regler om oppnevning av sakkyndige og godtgjøring av advokater, jf. voldserstatningsloven § 10 tredje ledd, rett til ettergivelse av forsinkelsesrenter på statens regresskrav mot skadevolderen i voldserstatningssaker mens skadevolderen gjennomfører fengselsstraff eller forvaring, jf. voldserstatningsloven § 11 tredje ledd og rett til erstatning fra staten til barn som har opplevd vold mot en nærstående person, når skadevolderen ikke er ansvarlig etter alminnelige erstatningsregler, jf. voldserstatningsloven § 15.

Politidirektoratet har forelagt høringen for politidistriktene. Det kom inn kun svar fra et politidistrikt innen høringsfrist. Politiets Støttesenter for kriminalitetsutsatte er egen høringsinstans. Politidirektoratet har bedt om å se støttesentrenes innspill, og disse er lagt til grunn i høringssvaret.

Under følger PODs merknader:

Punkt 1, §1 Krav til søknaden om voldserstatning

Det står følgende: "... skal inneholde relevante opplysninger om og dokumentasjon på ..."
Dette tilsier at søker må *dokumentere* personalia og voldshandlingen, det vil si både opplyse og dokumentere. POD bemerker at dette ikke synes å samsvare med det som er departementets hensikt og vurdering, slik det fremgår under kapittel 2.2.1.

Punkt 2.2.1 Krav til søknaden om voldserstatning

Departementet viser til at søknadsskjemaet finnes elektronisk og at denne ordningen fungerer bra. Dette er også støttesentrenes erfaring, ved bistand til fornærmede.

POD støtter departementets vurdering om at ordningen med papirversjon av søknadsskjema opprettholdes for å ivareta søkere som har vansker med digital kommunikasjon.

Det bemerkes videre at selve søknadsskjema for voldserstatning bør oppdateres slik at det harmonerer bedre med dokumentasjonskrav. Sett fra søkers side bør det også være et eget skjema for søknad om tilleggserstatning på papir.

Punkt 2.2.2 Varslingsplikt til den påståtte skadevolder

Departementet vurderer at det ikke er behov for en særskilt varslingsplikt til skadevolder. Det blir her lagt vekt på hensynet til skadevolder.

POD bemerker at varslingsplikt også har implikasjoner for etterforskningen og for skadelidte:

- Konsekvenser for etterforskningen

Varslingsplikten kan få konsekvenser for politiets etterforskning av straffesaken. Dersom søknad om voldserstatning sendes samtidig med at saken anmeldes til politiet, og påstått skadevolder (som også vil være mistenkt i straffesaken) blir varslet på tidspunktet vil dette kunne påvirke politiets taktiske etterforskning.

POD ber om at det av hensyn til etterforskningen ses nærmere på om det skal gis en særskilt regel for når varsling om søknad til påstått skadevolder skal skje.

- Konsekvenser for skadelidte

Politiets støttesenter for kriminalitetsutsatte erfarer at fornærmede i henlagte saker kan ha sterke reaksjoner på informasjonen om at skadevolderen får innsyn i saken, spesielt tenkes det på helsedokumenter eller opplysninger om inntektssituasjon. Dette kan innebære at fornærmede velger å ikke søke erstatning. For fornærmede i saker hvor skadevolderen også har foreldreansvar for felles barn kan det være redsel for at skadevolderen får informasjon som skadevolderen brukes mot fornærmede i barnefordelingssaker. Det stilles spørsmål til om personvernet deres er ivaretatt ved at slike opplysninger deles. Flere støttesentre har gitt innspill på dette.

POD bemerker slik at det bør tydeliggjøres både hvilken personsensitiv informasjon som skjermes for påstått skadevolder og hvordan informasjonen gjøres tilgjengelig. Det forutsettes at bostedsadresse og telefonnummer ikke er tilgjengelig for utøver. Det foreslås at søker får informasjon når utøver ber om innsyn og dokumentasjon.

Et forslag fra et av støttesentrene er at det etableres en avkrysningsmulighet der søkeren oppgir at man gir påstått skadevolder partsrettigheter, samtidig med at det gis en kort informasjon om hva partsrettigheter innebærer.

POD ber om at disse hensynene ses til og at det gjøres vurdering av unntak.

6.4.1 Ikke et krav om å være strafferettslig fornærmet

Departementets vurdering er at det ikke skal stilles krav om at barnet har fått status som strafferettslig fornærmet for at barnet skal omfattes av forskriften. POD deler denne oppfatningen, idet det kan være flere grunner til at et barn ikke er lagt inn i straffesaken som fornærmet.

Tilleggs kommentar

Det tilligger ikke høringen, som gjelder foreslått forskrift og ikke vedtatt lov, men POD vil likevel legge til en kommentar fra et støttesenter, knyttet til erfaringer med ny voldserstatningslov, som trådte i kraft fra 1.1.

Med ny lov legges straffebud til grunn for å kunne søke om erstatning. Trusler (strl. § 263) og kroppskrenkelse (strl. § 271) er lovbrudd som ikke omfattes av ny lov/lovens saklige virkeområde (§ 1). Støttesentrene møter mange fornærmede som anmelder psykisk og fysisk vold fra kjæreste. Siden kjæreste ikke inngår i personkretsen nær relasjon vil de straffbare handlingene ikke omfattes av vold i nære relasjoner, som hadde gitt rett til å søke om voldserstatning. Fornærmedes fysiske og psykiske helse oppleves å bli påvirket på samme måte som om de hadde vært samboere eller gift. Dette gjelder spesielt unge mennesker under 25 år som er utsatt for vold.

Med hilsen

John-Magnus Brekken Løkenflaen
Seksjonssjef

Liv Hilde Birkelund
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.